

УДК 338.24

Метеленко Н.Г.

доктор економічних наук, професор, директорка

Івакін В.Ю.

Здобувач PhD

Сілін А.І.

Здобувач PhD

*Інженерний навчально-науковий інститут
ім. Ю.М. Потебні Запорізького національного університету*

ІНСТРУМЕНТАРІЙ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ЕКОСИСТЕМ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Досвід формування та розвитку інноваційних екосистем країн Європейського Союзу є дуже важливий для його застосування в Україні. Концептуально інноваційна екосистема базується на економіці знань, яка керує фундаментальними дослідженнями та комерційній економіці. Перехід від економіки знань до комерційної економіки вимагає поєднання зусиль значної кількості учасників та ресурсів, необхідних для створення та впровадження інновацій (підприємці, інвестори, вчені-дослідники, наукові організації, університети, венчурні організації, підприємства, державні органи влади).

Інноваційна екосистема дозволяє підприємцям, компаніям, університетам, науково-дослідницьким організаціям, інвесторам та державним установам взаємодіяти, щоб максимізувати потенціал досліджень та інновацій з точки зору отримання економічних результатів. Кожна інноваційна екосистема має свій індивідуальний характер (простір, потенціал, можливості, виклики), довгострокове бачення та піонерів, які розвивають нові інноваційні шляхи (експериментують і досліджують) для більш повного використання потенціалу.

Роль державної політики у формуванні та розвитку інноваційних екосистем полягає у поліпшенні поточної ситуації та відкритті нових можливостей через надання ресурсів, освіти, інфраструктури, артикуляції попиту, наприклад, державні закупівлі. Важливим інструментом створення збалансованої інноваційної екосистеми є територіальні інвестиції конкретних регіональних стратегій розвитку.

Наукові дослідження є основою економічного зростання, але повинні здійснюватись за рахунок прибутку, який генерує комерційна економіка. Інновації, як результат наукових досліджень, які мають потенціал для циклу інвестицій в виробництво прототипів, їх випробування та впровадження на інноваційних підприємствах, які безпосередньо впливають на економічне зростання та збільшення прибутку комерційної економіки [1].

Інноваційна екосистема може бути структурована навколо, майже, будь-якої технології, організації, міста, регіону, галузі, країни. Головне, треба визначити, як перетворити результати науково-дослідних робіт у інноваційні продукти, які приносять прибуток. Збільшення інвестицій у економіку знань відбувається за рахунок збільшення прибутків у комерційній економіці. Підвищення швидкості передачі інновацій від наукових досліджень в комерційну сферу ще не гарантує процвітання інноваційної екосистеми. Необхідно підтримувати якісний інноваційний цикл інвестицій та високе зростання чистого прибутку. Інноваційні наслідки збільшення прибутку комерційної економіки перевищують початкові інвестиції у економіку знань.

Угода про асоціацію України з ЄС [2] надає можливості для використання механізмів східного партнерства для співпраці України із ЄС у сфері науки і технологій та залучення до Стратегії розумного та стійкого розвитку Європи і сприяння розвитку конкурентоспроможної економіки та суспільства України. У ст. 375 зазначається, що «співробітництво враховує діючі рамки співробітництва, встановлені Угодою про співробітництво у сфері науки і технологій між Україною та Європейським Співтовариством [3], а також мету України до поступового наближення до політики та права ЄС у сфері науки і технологій.

Однією з ключових тенденцій сучасного розвитку світового господарства є розгортання процесів глобалізації, які суттєво впливають на систему міжнародних економічних, політичних та соціально-культурних відносин, трансформують напрями і визначають тенденції розвитку національних економік. З огляду на ці тенденції, високорозвинені країни світу вже переорієнтовуються з науково-технічної на інноваційну політику; інновації є стратегічним фактором зростання і суттєво впливають на структуру виробництва та організацію економічної діяльності. Проте варто підкреслити, що вони стають джерелом розвитку лише за умови їх активного й

ефективного використання, а також наявності сприятливого середовища для їхнього впровадження, а саме інноваційних екосистем. Тому одним із найбільш актуальних питань, що постають сьогодні перед вітчизняними та зарубіжними вченими, є визначення напрямів, методів і принципів забезпечення інноваційного розвитку України в умовах європейського вектору розвитку.

Таки чином, інноваційна екосистема є високо координованою системою динамічних взаємозв'язків, що виникають між економічними агентами й інститутами, результатом функціонування якої є інноваційна активність, комерційна успішність проектів й технологічна модернізація економічної структури держави, ефективність якої залежить від ступеня відповідності інституційного середовища потребам науки, освіти й бізнесу і здатності останнього забезпечувати замкнутість інноваційного циклу. Будь-яка національна інноваційна екосистема будується спільними зусиллями держави (за допомогою законодавства, що реалізує певну макроекономічну політику), наукової сфери (фундаментальні дослідження і підготовка дослідницьких кадрів) і підприємницького середовища (прикладні дослідження, комерціалізація технологій, виробництво і збут інноваційної продукції).

Список використаних джерел:

1. By Deborah J. Jackson. *What is an Innovation Ecosystem?* National Science Foundation, Arlington, VA. URL: http://ercassoc.org/sites/default/files/topics/policy_studies/DJackson_Innovation%20Ecosystem_03-15-11.pdf (дата звернення 15.04.2023).
2. Угода про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами – членами, з іншої сторони. Угоду ратифіковано із заявою Законом № 1678 – VII від 16.09.2014 р. (зі змін. та доп.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text (дата звернення 05.04.2023).
3. Угода між Україною та Європейським Співтовариством про наукове і технологічне співробітництво. Закон України «Про ратифікацію Угоди між Україною та Європейським Співтовариством про наукове і технологічне співробітництво» № 368-IV від 25.12.2002 р. (зі змін. та доп.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_194#Text (дата звернення 05.04.2023).